

Varför kommer vi inte tillrätta med självmord?

Häromdagen var jag på ett seminarium arrangerat av FORTE, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd. Docent Sven Bremberg presenterade rapporten Problemet självmord. En panel av experter var tillkallad. Jag lyssnade och antecknade. Tyckte, i likhet med mina bänkgrannar, att det var mycket intressant.

När jag kom hem satte jag mig ner och försökte sammanfatta vad jag hört, i syfte att publicera några rader här på Panterbloggen. Jag kollade i mina anteckningar och i den sammanfattning som delats ut. Kände osäkerhet kring vissa fakta och påståenden och började googla på självmordsstatistik och hamnade i tidigare innovationer i självmordsfrågan. En oändlig rad av statliga utredningar, nationella program, regeringsuppdrag, forskningsrapporter, artiklar och politikeruttalanden om nollvision etc, bara under det senaste årtiondet. Och insåg att ingenting nytt hade sagts, utöver möjligen att ideella föreningen Mind nu startat en hjälplinje.

Sven B talade bland annat om nödvändigheten av att göra händelseanalyser, det vill säga att göra en grundlig analys av omständigheterna kring varje självmord. Intressant och viktigt, men inte nytt, har prövats under några år i Socialstyrelsens regi, men upphört. Vad det hittills lett till är oklart.

Kanske var seminariets avsikt inte att förmedla något nytt, bara sammanfatta vad som redan är känt. Som en fortsättning på kedjan av innovationer har Folkhälsomyndigheten nu fått i uppdrag att arbeta fram en nationell struktur, sammanställa kunskap och samordna insatser. Och vi kan återigen sätta vår förhoppning till att något radikalt ska hända.

Själv mord är ingen ny fråga. Den har diskuterats åtminstone sedan 1600-talet. Och visst, mycket har hänt, men fortfarande tar omkring 1500 personer per år sitt liv, en siffra som stått sig under hela 2000-talet. För ungdomar i åldern 20-24 år har antalet inte minskat sedan 1980.

Man gör ofta jämförelser med trafikoffer. I Sverige har vi kunnat öka trafik- och flygsäkerheten radikalt. Sedan sjuttio-talet har antalet omkomna i trafikolyckor minskat med tre fjärdedelar, från 1300 personer till knappt 300 per år. Anledningen är att man satsat inte bara utredningar, samordningar och program, man har satsat pengar. Hittills har en bråkdel av de pengar som satsas på trafik- och flygsäkerhet gått till att förbygga själv mord. När nu Folkhälsomyndigheten fått i uppdrag att arbeta fram en nationell struktur bör detta resultera i konkreta idéer och förslag till hur själv mord ska förebyggas. Trafiksäkerheten har inte radikalt förbättrats genom bättre samspel mellan myndigheter och organisationer. Det har handlat om massiva investeringar i stål och betong, trefilsvägar, skyddsräcken, informationskampanjer och finansiering av forskning om säkerhet och olycksorsaker. Att göra motsvarande inom suicidpreventionsområdet kostar pengar. Det är dags för våra politiker att inte bara ge uppdrag utan att också ta fram plånboken.

Gun-Lis Angsell

Sammanfattning av rapporten [hittar du här!](#)